

THỰC TRẠNG ĐI LỄ CHÙA CỦA SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC HỒNG ĐỨC

Hoàng Thị Phương¹

TÓM TẮT

Trong xã hội Việt Nam hiện nay, tôn giáo, trong đó có Phật giáo, là một lĩnh vực của đời sống tinh thần phản ánh khát vọng của con người muốn tạo dựng cuộc sống theo ý tưởng của mình. Chính vì vậy, đối tượng người đi lễ chùa hiện nay rất phong phú, đa dạng về lứa tuổi, nghề nghiệp..., trong đó có sinh viên. Để tìm hiểu về thực trạng đi lễ chùa của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức, chúng tôi đã tiến hành khảo sát bằng bảng hỏi với 107 sinh viên thuộc các ngành đào tạo khác nhau vào năm 2019. Kết quả nghiên cứu cho thấy phần đông sinh viên hiện nay đều có hành vi đi lễ chùa, tuy nhiên tần suất, nguyên nhân, mục đích, cách thức hành lễ... khác nhau.

Từ khóa: Lễ chùa, Phật giáo, tôn giáo, sinh viên.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Khi Việt Nam chuyển sang nền kinh tế thị trường, yếu tố may rủi trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội có xu hướng gia tăng. Tôn giáo, trong đó có Phật giáo, là một lĩnh vực của đời sống tinh thần phản ánh khát vọng của con người muốn tạo dựng cuộc sống theo ý tưởng của mình. Những khát vọng không đạt được trong đời sống hiện thực thì con người nỗ lực tìm kiếm trong đời sống tôn giáo. Sự đa dạng và phong phú của đời sống kinh tế - xã hội tạo nên sự phong phú và đa dạng của đời sống tôn giáo. Nhu cầu của tín đồ tôn giáo cũng đã, đang và biến đổi dưới nhiều hình thức khác nhau.

Phật giáo đã tồn tại ở Việt Nam khoảng hơn hai nghìn năm và là tôn giáo có số lượng tín đồ đông đảo nhất. Theo số liệu năm 2017, Việt Nam có khoảng 24 triệu tín đồ tôn giáo, chiếm khoảng 27% dân số cả nước, trong đó chủ yếu là tín đồ Phật giáo với hơn 11 triệu người (Trần Thị Minh Nga, 2017). Tuy nhiên, ở nước ta hiện nay, không chỉ các tín đồ Phật giáo mới đi lễ chùa. Từ kết quả của một số công trình nghiên cứu có thể thấy thành phần của những người đi lễ chùa rất đa dạng, phong phú về lứa tuổi, nghề nghiệp..., bao gồm cả những Phật tử và những người không phải là Phật tử. Điều này đưa đến một thực trạng là việc thực hành nghi lễ Phật giáo của nhiều người còn sai lệch, chưa thực sự phù hợp với giáo lý, giáo luật nhà Phật cũng như truyền thống văn hóa của dân tộc.

Trường Đại học Hồng Đức là trường đại học lớn của tỉnh Thanh Hóa với hàng chục nghìn sinh viên đang theo học. Sinh viên của Trường đến từ khắp các địa phương trong và ngoài tỉnh. Phù hợp với xu thế chung của toàn xã hội, Phật giáo cũng có sức hút nhất định với sinh viên, là thế hệ người trẻ, đa phần có độ tuổi từ 18 đến 22 tuổi. Chúng ta không hiếm bắt gặp những nhóm sinh viên đi lễ chùa trong những ngày rằm, mùng một hay vào những ngày lễ Tết. Vậy thực trạng đi lễ chùa của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức hiện

¹ Giảng viên khoa Khoa học Xã hội, Trường Đại học Hồng Đức

nay như thế nào? Để trả lời cho những câu hỏi này, chúng tôi đã thực hiện một cuộc khảo sát bằng bảng hỏi đối với 107 sinh viên thuộc các ngành học khác nhau để tìm hiểu về "Hành vi đi lễ chùa của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức" hiện nay.

2. NỘI DUNG

2.1. Đặc điểm đi lễ chùa của sinh viên

Theo kết quả nghiên cứu của Hoàng Thu Hương (2012) về đặc điểm của người đi lễ chùa cho thấy độ tuổi nhỏ nhất của người đi lễ chùa là 14 tuổi và cao nhất là 87 tuổi. Trong đó, nhóm người có nghề nghiệp liên quan đến hoạt động giáo dục (như học sinh, sinh viên, giáo viên) chiếm 28.5% cơ cấu nghề nghiệp của người đi lễ chùa, chiếm tỷ lệ cao nhất trong số các nhóm nghề nghiệp theo phân loại của tác giả.

Tần suất đi lễ chùa của sinh viên

Để tìm hiểu về tần suất đi lễ chùa của sinh viên, chúng tôi đã yêu cầu mỗi sinh viên tham gia phỏng vấn lựa chọn một trong năm mức độ bao gồm rất thường xuyên, thường xuyên, thỉnh thoảng, hiếm khi và không bao giờ.

Bảng 1. Tần suất đi lễ chùa của sinh viên

Mức độ	Tần số (người)	Tần suất (%)
Rất thường xuyên	2	1,9
Thường xuyên	7	6,7
Thỉnh thoảng	60	57,1
Hiếm khi	33	31,4
Không bao giờ	3	2,9
Tổng	105	100

(Nguồn: Số liệu khảo sát của đề tài, 2019)

Kết quả bảng 1 cho thấy phần lớn sinh viên tham gia nghiên cứu đều có đi lễ chùa (chiếm tỷ lệ 97,1%). Trong đó, tần suất đi lễ chùa được sinh viên lựa chọn nhiều nhất là thỉnh thoảng (57,1%) và hiếm khi (31,4%). Chỉ có 2,9% trả lời rằng họ không bao giờ đi lễ chùa.

Trong số sinh viên tham gia phỏng vấn, chỉ có 17,2% theo đạo Phật, 2,0% theo Thiên chúa giáo, còn lại 80.8% không theo một tôn giáo nào cả. Điều này cho thấy rằng, đi lễ chùa là một nét văn hóa thường nhật trong đời sống thường ngày của đa phần người Việt Nam. Kết quả này cũng phù hợp với kết quả nghiên cứu của Hoàng Thu Hương (2012) cũng như những nghiên cứu về tôn giáo trước đó. Chính vì tỷ lệ người là Phật tử trong số những người đi lễ chùa là khá thấp đã dẫn đến nhiều vấn đề sai lệch liên quan đến văn hóa đi lễ chùa của người Việt Nam hiện nay nói chung và sinh viên nói riêng. Điều mà chúng tôi sẽ đề cập đến rõ hơn trong phần sau của bài viết.

Đặc điểm của ngôi chùa mà sinh viên thường đi lễ

Nghiên cứu của Hoàng Thu Hương (2012) chỉ ra rằng "Người đi lễ thường có xu hướng lựa chọn những ngôi chùa gần nhà hoặc tiện đường đi lại để đến lễ. Mỗi ngôi chùa đều thu hút một số lượng lớn những người dân cư trú gần đó hơn so với những người cư trú ở các nơi khác". Tuy rằng nghiên cứu của chúng tôi có địa bàn, khách thể nghiên cứu khác biệt so với nghiên cứu trên nhưng kết quả nghiên cứu ghi nhận được lại có sự tương đồng, phù hợp.

Bảng 2. Đặc điểm của ngôi chùa sinh viên thường đi lễ

Đặc điểm của ngôi chùa	Tần số (người)	Tần suất (%)
Ở địa phương nơi bạn sinh sống	71	69,6
Những ngôi chùa được coi là linh thiêng	36	35,3
Những ngôi chùa có phong cảnh đẹp	24	23,5
Những ngôi chùa nổi tiếng	19	18,6
Những ngôi chùa là di tích lịch sử	19	18,6
Khác	1	0,9

(Nguồn: Số liệu khảo sát của đề tài, 2019)

Kết quả nghiên cứu cho thấy, phần lớn sinh viên (69.6%) lựa chọn đi lễ ở những ngôi chùa trên địa bàn mà mình sinh sống. Như vậy, yếu tố địa lý đóng vai trò quan trọng trong việc ra quyết định lựa chọn ngôi chùa để sinh viên đi lễ.

Thời điểm đi lễ chùa của sinh viên

Theo văn hóa truyền thống của người Việt Nam, việc đi lễ chùa thường diễn ra vào ngày mùng một hoặc ngày rằm hàng tháng, đây là những ngày quan trọng tính theo tháng lịch âm. Đó là những ngày mà mặt trăng và mặt trời thông suốt với nhau, là ngày mà có sự liên thông giữa hai thế giới trần và âm. Theo quan điểm Phật giáo, đây cũng là những ngày được coi là trong sạch nhất trong tháng. Ngoài ra, việc đi lễ chùa vào dịp Tết âm lịch cũng là một phong tục truyền thống của người Việt Nam.

Bảng 3. Thời điểm đi lễ chùa của sinh viên

Thời điểm	Tần số (người)	Tần suất (%)
Mùng một âm hàng tháng	13	12,6
Ngày rằm hàng tháng	15	14,6
Tết âm lịch	58	56,3
Không có khoảng thời gian cố định	53	49,5
Khác	1	0,9

(Nguồn: Số liệu khảo sát của đề tài, 2019)

Nhìn vào bảng số liệu trên ta thấy, thời điểm mà sinh viên đi lễ chùa nhiều nhất là vào khoảng thời gian của Tết âm lịch với 56,3% sinh viên lựa chọn phương án này. Bên cạnh đó, cũng có đến 49,5% sinh viên cho rằng việc đi lễ chùa của họ là không có khoảng thời gian cố định. Họ sẽ đi chùa khi có thời gian rảnh rỗi, khi cần cầu xin một việc gì đó, khi cần thanh tịnh trong tâm... Việc đi lễ chùa vào ngày rằm, mùng một không được nhiều sinh viên thực hiện. Số liệu này phù hợp với số liệu về mức độ đi lễ chùa của sinh viên, nó cũng phần nào lý giải lý do vì sao tần suất đi lễ chùa của sinh viên là không cao, không thường xuyên.

Sinh viên đi lễ chùa với những ai?

Thông qua kết quả xử lý số liệu, chúng tôi nhận thấy tỷ lệ sinh viên đi lễ chùa một mình là rất nhỏ (8,7%). Phần đông (82,7%) sinh viên tham gia cuộc nghiên cứu của chúng tôi trả lời rằng họ đi lễ chùa cùng người thân. Bên cạnh đó, một tỷ lệ không nhỏ sinh viên đi lễ chùa cùng bạn bè, chiếm 49%.

Với việc tìm hiểu về đặc điểm đi lễ chùa của sinh viên, chúng tôi nhận thấy rằng, thời điểm đi lễ chùa của sinh viên chủ yếu là vào Tết âm lịch hoặc không có thời điểm rõ ràng, họ chỉ đến chùa khi cảm thấy cần thiết. Điều này dẫn đến việc tần suất đi lễ chùa của sinh viên là không nhiều, không thường xuyên. Sinh viên thường sẽ lựa chọn ngôi chùa cạnh nơi mình sinh sống để đi lễ và đối tượng mà họ hay đi cùng nhất là những người thân trong gia đình.

2.2. Cách thức đi lễ chùa

Cách thức đi lễ chùa thể hiện qua rất nhiều các yếu tố như trang phục khi đi lễ, cách sắm lễ, cách hành lễ...

Trang phục khi đi lễ chùa: Những năm gần đây khi mà đời sống vật chất ngày càng được nâng cao, người Việt Nam cũng ngày càng chú trọng hơn đến việc làm giàu thêm cuộc sống tinh thần. Một trong những biểu hiện của nó là số lượng người đi chùa ngày càng đông. Nhưng không phải ai cũng thực sự hiểu về Phật giáo. Tuy nhiên, trang phục của người đi lễ chùa cũng là một chủ đề được dư luận xã hội quan tâm. Ngày càng xuất hiện nhiều hình ảnh trang phục phản cảm, thiếu phù hợp của thanh thiếu niên khi đến chốn linh thiêng.

Bảng 4. Trang phục khi đi lễ chùa của sinh viên

Trang phục lễ chùa	Tần số (người)	Tần suất (%)
Quần áo của Phật tử	14	13,5
Quần áo dài tay	85	81,7
Quần áo cộc	1	1,0
Khác (tùy theo mùa)	4	3,7
Tổng	104	100

(Nguồn: Số liệu khảo sát của đề tài, 2019)

Với việc tìm hiểu về trang phục của sinh viên khi đi chùa, chúng tôi nhận thấy rằng sinh viên Trường Đại học Hồng Đức có trang phục phù hợp khi đi lễ chùa, phần lớn sinh viên (81,7%) nói rằng họ đều mặc quần áo dài tay khi đi vào chùa.

Chùa được coi là nơi tôn nghiêm, người đi lễ chùa phải thể hiện được thái độ trang nghiêm, tôn kính khi đi lễ. Trang phục không đúng quy cách sẽ làm mất đi không gian linh thiêng nơi cửa Phật, ảnh hưởng trực tiếp đến quá trình đi lễ và hiệu quả của nó. Đa số sinh viên khi đi lễ chùa đã nhận thức được điều đó và lựa chọn cho mình trang phục phù hợp.

Về đồ lễ khi đi chùa: Đồ lễ là một yếu tố quan trọng trong quá trình đi lễ chùa. Sắm đồ lễ và dâng đồ lễ khi đi chùa là một trong những cách để người đi lễ thể hiện sự thành kính đối với bề trên cũng như bày tỏ mong muốn những điều mình cầu xin sẽ trở thành hiện thực.

Bảng 5. Cách sắm đồ lễ của sinh viên

Đồ lễ	Tần số (người)	Tần suất (%)
Hương/nhang	70	67,3
Vàng mã	34	32,7
Sớ	33	31,7
Hoa	39	37,5
Quả	54	51,9
Đồ mặn	5	4,8
Không sắm đồ lễ	26	25
Khác (người nhà sắm...)	3	2,8

(Nguồn: Số liệu khảo sát của đề tài, 2019)

Số liệu thu thập được cho thấy đồ lễ được sinh viên sắm nhiều nhất là hương/nhang, chiếm 67,3%. Bên cạnh đó, các đồ lễ chay khác cũng được đề cập đến như hoa, quả, sớ... Số người sắm đồ lễ mặn có nhưng ít, chiếm 4,8%.

Hương, hoa, quả... là những đồ lễ cơ bản khi đi lễ chùa. Trong một nghiên cứu của mình, tác giả Nguyễn Thị Minh Ngọc cũng đã chỉ ra rằng “thanh niên đi lễ chùa thường đặt lễ tại các ban gồm: hương, hoa, quả và thêm vào đó là vàng mã, tiền âm phủ” (Nguyễn Thị Minh Ngọc, 2018). Nghiên cứu của Hoàng Thu Hương cũng cho thấy “đa số những người đi lễ chùa có cách sắm lễ gồm hương, hoa, vàng mã, tiền cúng và đồ lễ chay” (Hoàng Thu Hương, 2002).

Khi bàn về đồ lễ khi đi chùa, một số nghiên cứu hiện nay đã chỉ ra rằng, tiền đang trở thành một loại đồ lễ mới (Nguyễn Thị Minh Ngọc, 2018). Nhưng hiện nay, những người đi lễ chùa đang có sự nhầm lẫn giữa tiền với tư cách là đồ lễ với tiền công đức. Trong phạm vi nghiên cứu này, chúng tôi chỉ quan tâm đến tiền với tư cách là tiền công đức, tức là tiền được bỏ vào hòm công đức của nhà chùa, không phải là tiền được đặt trực tiếp hoặc đặt chung với các đồ lễ khác trên các ban thờ.

Bảng 6. Tần suất bỏ tiền vào hòm công đức khi đi lễ chùa của sinh viên

Mức độ	Tần số (người)	Tần suất (%)
Rất thường xuyên	15	14,4
Thường xuyên	36	34,6
Thỉnh thoảng	47	45,2
Hiếm khi	4	3,8
Không bao giờ	2	1,9

(Nguồn: Số liệu khảo sát của đề tài, 2019)

Nhìn vào bảng số liệu trên ta thấy, phần đông sinh viên (98,1%) có bỏ tiền vào hòm công đức khi đi lễ chùa. Trong đó, có đến 49% nói rằng tần suất bỏ tiền vào hòm công đức của họ là thường xuyên và rất thường xuyên. Chỉ có 1,9% sinh viên nói rằng họ không bao giờ bỏ tiền vào hòm công đức.

Lý do bỏ tiền vào hòm công đức được sinh viên lựa chọn nhiều nhất là để ủng hộ nhà chùa, có đến 78,2% sinh viên lựa chọn phương án này. Bên cạnh đó cũng có 20,8% sinh viên cho rằng việc bỏ tiền vào hòm công đức cũng là một cách thể hiện sự thành kính đối với bề trên, là một trong những hành động tạo cho họ thêm niềm tin rằng lời cầu xin của bản thân có thể trở thành hiện thực. Chỉ có 1% sinh viên chọn phương án khác.

Theo lễ thông thường, tiền công đức hay còn gọi là tiền giọt đầu, được coi là chút tiền nhỏ mình chứng cho sự thành tâm của những người đi lễ chùa mong muốn nhà chùa sử dụng mua hương cúng Phật. Hiện nay, chưa có quy định chính thức của Giáo hội Phật giáo Việt Nam liên quan đến vấn đề này. Việc sử dụng đồng tiền như một loại đồ lễ mới hay việc bỏ tiền vào hòm công đức như thế nào cho đúng, phù hợp vẫn còn là vấn đề gây tranh cãi.

Những hoạt động của sinh viên khi ở chùa

Khi tìm hiểu về những hoạt động của sinh viên khi ở chùa, chúng tôi thấy rằng hoạt động thấp hương, cầu khấn vẫn là hoạt động chính nhất với đa số họ, 82,7% sinh viên tham gia khảo sát nói rằng đã thực hiện hoạt động này. Bên cạnh đó, các hoạt động khác cũng

được không ít sinh viên lựa chọn thực hiện như đi vãn cảnh chùa (43,3%), chụp ảnh (26,9%), quan sát những người khác làm lễ (21,2%). Như vậy, sinh viên đi lễ chùa ngoài mục đích để thắp hương, cầu khẩn còn có thêm nhiều mục đích khác. Điều này chúng tôi sẽ nói rõ thêm trong mục liên quan đến mục đích đi lễ chùa của sinh viên.

Bảng 7. Sinh viên làm gì khi ở chùa?

Hoạt động	Tần số (người)	Tần suất (%)
Thắp hương, cầu khẩn	86	82,7
Đi vãn cảnh chùa	45	43,3
Quan sát những người khác làm lễ	22	21,2
Chụp ảnh	28	26,9
Khác	1	0,9

(Nguồn: Số liệu khảo sát của đề tài, 2019)

Hiểu biết của sinh viên về các ban thờ trong chùa

Theo Thích Thanh Duệ (2002), trong các chùa thường phổ biến cách làm lễ như sau: (1) Đặt lễ vật, thắp hương và làm lễ tại ban thờ Đức Chúa (Đức Ông) trước; (2) Đặt lễ lên hương án ở chính điện, thắp đèn, nhang lên, thỉnh 3 hồi chuông rồi làm lễ chư Phật, Bồ Tát; (3) Sau đó đi thắp hương ở tất cả các ban thờ khác của nhà Bái đường; (4) Cuối cùng là lễ ở nhà thờ Tổ (nhà Hậu); (5) Cuối buổi lễ, sau khi đã lễ tạ để hạ lễ thì nên đến nhà Trai giới hay phòng tiếp khách để hỏi thăm các vị sư, tăng trụ trì.

Nguyễn Thị Minh Ngọc trong một nghiên cứu về hành vi đi lễ chùa của thanh niên đã chỉ ra rằng “đa số thanh niên chưa biết về quy trình hành lễ khi đi lễ chùa và cũng chưa thực hiện đúng trình tự hành lễ quy định” (Nguyễn Thị Minh Ngọc, 2018). Chưa có cơ hội tìm hiểu cận kề mức độ hiểu biết của sinh viên về văn hóa Phật giáo mà chúng tôi hy vọng sẽ có thể triển khai trong một bài viết khác, trong bài viết này chúng tôi chỉ dừng ở lại ở việc tìm hiểu mức độ hiểu biết của sinh viên về các ban thờ trong nhà chùa.

Bảng 8. Mức độ hiểu biết của sinh viên về các ban thờ trong chùa

Mức độ	Tần số (người)	Tần suất (%)
Rất hiểu biết	1	1
Hiểu biết	10	9,6
Tương đối hiểu biết	42	40,4
Ít hiểu biết	40	38,5
Không biết gì	11	10,6
Tổng	104	100

(Nguồn: Số liệu khảo sát của đề tài, 2019)

Nhìn vào bảng số liệu trên ta thấy, mức độ hiểu biết của sinh viên về các ban thờ trong nhà chùa là không cao, phần đông sinh viên (78,9%) dừng lại ở mức tương đối hoặc ít hiểu biết, tỷ lệ sinh viên hiểu biết và không biết gì là bằng nhau với tỷ lệ 10,6%.

Việc sinh viên có sự hiểu biết không cao về các ban thờ trong nhà chùa có thể dẫn đến nhiều vấn đề như việc đặt đồ lễ không đúng, thắp hương hay cầu khẩn không đúng trình tự. Như vậy, khi tìm hiểu về cách thức làm lễ của sinh viên, chúng tôi nhận thấy trang phục đi chùa, lễ sắm khi đi chùa, nguyên nhân bỏ tiền công đức của phần đông sinh viên là phù hợp theo văn

hóa Phật giáo. Tuy vậy, mức độ hiểu biết của sinh viên về các ban thờ trong chùa còn có những khoảng trống dẫn đến việc có những bước chưa đúng với quy trình hành lễ. Sinh viên đi chùa ngoài việc thấp hương, cầu xin còn có nhiều hoạt động khác như đi vãn cảnh, chụp ảnh.

2.3. Nguyên nhân, mục đích khi đi lễ chùa

Quan điểm của M. Weber về hành động xã hội cho thấy, cá nhân khi thực hiện một hành động xã hội, hành vi xã hội nào đó bao giờ cũng có động cơ, mục đích của nó. Chính vì vậy, khi nghiên cứu về hành vi đi lễ chùa của sinh viên, chúng tôi cũng rất quan tâm đến nguyên nhân, mục đích, ý nghĩa của việc đi lễ chùa của đối tượng này.

Nguyên nhân đi lễ chùa

Bảng 9. Nguyên nhân đi lễ chùa của sinh viên

Nguyên nhân	Tần số (người)	Tần suất (%)
Do cuộc sống nhiều đau khổ, bất trắc	4	3,9
Do bạn bè rủ đi	28	27,2
Do muốn cầu xin một điều gì đó cho cá nhân và gia đình	65	63,1
Do truyền thống gia đình	19	18,4
Khác (thích đi chùa, đi cho biết, đi cho tâm thanh tịnh...)	13	12,6

(Nguồn: Số liệu khảo sát của đề tài, 2019)

Kết quả bảng 9 cho thấy, nguyên nhân đi lễ chùa được sinh viên lựa chọn nhiều nhất là muốn cầu xin một điều gì đó cho cá nhân và gia đình với tỷ lệ 63,1%. Các phương án còn lại có tỷ lệ lựa chọn không cao. Như vậy, chúng ta thấy rằng lý do chính thúc đẩy sinh viên đi chùa là để cầu xin và hy vọng lời cầu xin của mình được đáp ứng.

Tuy vậy, khi được hỏi về việc những điều cầu xin khi đi lễ có trở thành hiện thực không, đa phần sinh viên (69,3%) nói rằng không biết. 7,9% lựa chọn phương án khác (những người này cho rằng lời cầu xin của họ có được đáp ứng hay không là do tùy theo tâm mình, tùy từng việc, một phần nào đó, mơ hồ...). 4,0% nói rằng những lời họ cầu xin đã không thành hiện thực. Chỉ có 18,8% nói rằng lời cầu xin của họ đã được bề trên đáp ứng.

Mục đích đi lễ chùa

Bên cạnh việc tìm hiểu động cơ đi lễ chùa của sinh viên, chúng tôi cũng tìm hiểu mục đích đi lễ chùa của sinh viên là gì? Kết quả thể hiện ở bảng dưới đây.

Bảng 10. Mục đích đi lễ chùa của sinh viên

Mục đích	Tần số (người)	Tần suất (%)
Cầu sức khỏe	77	74
Cầu cho công việc may mắn	54	51,9
Cầu cho gia đình êm ấm	67	64,4
Cầu bình an	83	79,8
Cầu tình duyên	27	26
Cầu phát tài	36	34,6
Cầu học hành	59	56,7
Đi chơi, đi vãn cảnh	46	44,2
Khác	1	0,9

(Nguồn: Số liệu khảo sát của đề tài, 2019)

Số liệu thu thập được cho thấy những lời cầu xin được sinh viên lựa chọn nhiều nhất là cầu bình an (79,8%), cầu sức khỏe (74%) và cầu cho gia đình êm ấm (64,4%). Bên cạnh đó những lời cầu xin liên quan đến công việc hay học hành cũng được sinh viên lựa chọn với tỷ lệ cao.

Ngoài việc đến chùa để cầu xin, có một tỷ lệ không nhỏ sinh viên (44,2%) nói rằng mục đích khi đến chùa của họ là để đi chơi, ngắm cảnh, để có được sự tĩnh tâm.

Như vậy, sinh viên đi lễ chùa với mong muốn cải thiện cuộc sống hiện tại. Những mong muốn của con người là vô hạn, để đạt được những mong muốn ấy không chỉ cần đến sự nỗ lực vươn lên của cá nhân mà còn cần đến niềm tin tôn giáo.

Ý nghĩa của việc đi lễ chùa

Một trong những chức năng của tôn giáo là làm giảm nhẹ tạm thời những đau khổ của con người, an ủi cho những mất mát, thiếu hụt của con người trong cuộc sống.

Bảng 11. Ý nghĩa của việc đi lễ chùa

Ý nghĩa	Tần số (người)	Tần suất (%)
Là một địa điểm vui chơi cùng bạn bè	25	24,5
Giúp tìm hiểu thêm về một tôn giáo	38	37,3
Để cầu xin một điều gì đó	51	50
Khác (là nơi yên tĩnh đem lại bình an trong lòng, giúp lòng tin thêm vững mạnh...)	9	8,8

(Nguồn: Số liệu khảo sát của đề tài, 2019)

Khi được hỏi về ý nghĩa của việc đi lễ chùa đối với cá nhân, phần đông sinh viên (50%) cho rằng họ đi lễ chùa chỉ để cầu xin một điều gì đó. Số liệu này cũng phù hợp với những phân tích của chúng tôi về nguyên nhân, mục đích đi lễ chùa của sinh viên trong phần trên. Ngoài ra, có một bộ phận không nhỏ sinh viên coi việc đi lễ chùa là cơ hội để họ tìm hiểu thêm về Phật giáo (37,3%) và là một cơ hội để đi chơi cùng bạn bè (24,5%).

Như vậy, nguyên nhân và mục đích chính của việc đi lễ chùa của sinh viên liên quan đến vấn đề cầu khẩn mong được những điều tốt lành. Bên cạnh đó cũng có một bộ phận sinh viên xem việc đi lễ chùa là một hoạt động để tìm kiếm sự tĩnh tâm, thanh thân cho tâm hồn, vui chơi cùng bạn bè.

3. KẾT LUẬN

Ở Việt Nam hiện nay, Phật giáo là một tôn giáo có ảnh hưởng mạnh mẽ đến đời sống tâm linh không chỉ của những người là tín đồ Phật giáo mà cả những người chưa phải là Phật tử. Số lượng người đi lễ chùa ở Việt Nam đang ngày càng gia tăng, trong đó có không ít sinh viên. Tìm hiểu về thực trạng đi lễ chùa của sinh viên cho thấy sinh viên có đi lễ chùa nhưng tần suất không cao. Sinh viên thường đi lễ ở những ngôi chùa tại địa phương nơi mình sinh sống, và thường đi vào dịp Tết âm lịch hoặc không có khoảng thời gian cố định. Khi đi lễ chùa sinh viên không đi một mình mà hay đi cùng với người thân, bạn bè. Trang phục sinh viên thường mặc khi đi lễ chùa là quần áo dài tay và đồ lễ được sắm nhiều nhất là

hương nhang, quả tươi... Tần suất bỏ tiền công đức của sinh viên là không cao, mục đích chủ yếu là để ủng hộ nhà chùa. Nguyên nhân, mục đích chính của việc đi lễ chùa của sinh viên đều là để cầu khấn, đây cũng là hoạt động được phần đông sinh viên lựa chọn khi được hỏi về việc họ làm gì khi đi lễ chùa. Tuy vậy, phần lớn sinh viên nói rằng họ không biết là liệu việc cầu khấn có khiến tâm nguyện của họ trở thành hiện thực hay không. Trong số những sinh viên đi lễ chùa có một tỷ lệ không nhỏ không phải là Phật tử, mức độ hiểu biết về các ban thờ trong nhà chùa của sinh viên là không cao. Điều này cho thấy sinh viên có đi lễ chùa nhưng chưa có ý thức tìm hiểu về Phật giáo một cách nghiêm túc. Sinh viên đi lễ chùa là để cầu cúng, tìm kiếm cảm giác thanh tịnh, không phải để học hỏi.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Thích Thanh Duệ (2002), *Tập tục và nghi lễ dâng hương*, Nxb. Văn hóa Dân tộc, Hà Nội.
- [2] Hoàng Thu Hương (2012), *Chân dung xã hội của người đi lễ chùa*, Nxb. Khoa học Xã hội, Hà Nội.
- [3] Trần Thị Minh Nga (2017), *Đôi nét về tôn giáo và chính sách đối với tôn giáo ở Việt Nam*, Tạp chí Con số và Sự kiện, số 6, (520).
- [4] Nguyễn Thị Minh Ngọc (2018), *Hành vi đi lễ chùa của thanh niên Hà Nội hiện nay*, Tạp chí Xã hội học, số 2, (142), trang 51-61.
- [5] Trịnh Thị Tuyết (2017), *Đặc điểm và hành vi đi lễ của sinh viên Hà Nội hiện nay*, Luận văn thạc sỹ Xã hội học, Học viện Khoa học Xã hội.

THE STATUS OF PILGRIMAGE TO PAGODAS OF HONG DUC UNIVERSITY STUDENTS

Hoang Thi Phuong

ABSTRACT

Nowadays, religion, including Buddhism, is one of spiritual aspects of Vietnamese which reflects their desire, creating an ideal life. Therefore, there are various groups of pilgrims in terms of age, occupation, etc. taking trips to pagodas, and students are one of them. To analyze the pilgrimage trips to pagodas of Hong Duc University students, we conduct a survey with 107 students in different majors in 2019. The study will illustrate the differences in frequency, purpose and manners as students travel to pagodas.

Keywords: *Pilgrimage, Buddhism, Religion, Student.*

* Ngày nộp bài: 3/10/2019; Ngày gửi phản biện: 11/10/2019; Ngày duyệt đăng: 8/11/2019

* Bài báo này là kết quả nghiên cứu từ Đề tài cấp cơ sở mã số ĐT-2018-06 của Trường Đại học Hồng Đức.